Kainuun liitto

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta,
MmV@eduskunta.fi

Viite: Maa- ja metsätalousvaliokunta tiistai 03.04.2018 klo 10:00 / HE 147/2017 vp / Asiantuntijapyyntö

LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ EDUSKUNNALLE YKSITYISTIELAIKSI JA ERÄIKSI SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI

Kainuun liitto pitää kannatettavina lakiuudistukselle asetettuja tavoitteita luoda edellytykset yksityistieverkon kehittämiselle ja ylläpidolle nykyisissä olosuhteissa huomioiden muun muassa väestön ikärakenteen muutoksen sekä toisaalta luonnonvaratalouden ja elinkeinoelämän tarpeet.

Kainuussa yksityisteiden merkitys korostuu osana liikennejärjestelmää erityisesti maa- ja metsätalouden raskaiden raaka-ainekuljetusten sekä ulkoilun, virkistyksen, luontomatkailun ja vapaa-ajan asumisen liikenneyhteyksinä. Tästä johtuen valtion tukirahoitusta koskevien kriteerien uudistaminen ja tukiehtona ollut pysyvän asumisen vaatimuksen poistuminen vastaavat nykyistä paremmin yksityisteiden käytön kehityssuuntaa. Alemmanasteisen tieverkon käyttöön tukeutuva elinkeinoelämä edellyttää myös yksityisteiltä riittävää kantavuutta ja korkeatasoista hoitoa, mikä aiheuttaa haasteita pienille tiekunnille. Näin ollen lakiuudistuksessa tiekunnille esitetyt uudet toimintamahdollisuudet ovat kannatettavia. Mahdollisuus usean yksityistien tienpidon yhteistyöhön ja ulkoistamiseen helpottavat tiekuntien ikääntyvän väestön haasteita sekä luovat edellytyksiä ammattimaiseen tieisännöintiin ja tienpitoon avaten samalla uusia yrittäjyyden mahdollisuuksia.

Alkuaan lakivalmistelu on ollut tarkoitus kytkeä yhteen maakuntauudistuksen valmistelun kanssa ja voimaantulo vuoden 2020 alkuun. Alkuperäisen lakiesityksen täydentämiseksi on laadittu lakiesitys (HE 11/2018), jonka mukaan yksityistielaki tulisi voimaan jo vuoden 2019 alussa. Välivaiheessa, ennen uusien maakuntien perustamista yksityisteitä koskevat valtion avustukset hoidettaisiin nykyiseen tapaan ELY- ja Metsäkeskusten kautta. Uusia maakuntia koskevat viittaukset on täydennetyssä lakiehdotuksessa poistettu. Maakuntauudistuksen myötä perustettavien maakuntien yksityisteitä koskevista tehtävistä on tarkoitus säätää syksyllä 2018 erikseen valtioneuvoston asetuksella. Lakiuudistuksen irrottamista maakuntauudistuksen valmistelusta ja nopeuttamista perustellaan laista saatavien hyötyjen nopealla käyttöön otolla. Mainittuja hyötyjä ei ole tarkemmin yksilöity, joten perusteet nopeutetulle lain valmistelulle jäävät epäselviksi. Lakiuudistuksen nopeuttaminen ja voimaan saattaminen jo ennen maakuntauudistuksen käynnistymistä saattavat aiheuttaa sekaannusta yksityistieasioiden hallinnassa siirtymäkaudella etenkin, kun samalla on mahdollisesti meneillään säädösvalmistelu maakuntiin siirtyvien tehtävien osalta. Vaihtoehtona on, että uuden yksityistielain valmistelussa otetaan huomioon maakuntauudistukseen liittyvät ratkaisut ja laki tulisi voimaan vasta vuonna 2020. Vireillä olevan hallinnonuudistuksen huomioon ottaminen edesauttaa kestävään lainsäädäntöön päätymistä tarjoten samalla tiekunnille siirtymäaikaa lakiuudistukseen valmistautumisessa.

Kainuun liitto

Postiosoite:
Kainuun liitto,
Kauppakatu 1,
87100 Kajaani

Laskutusosoite:
Kainuun liitto,
Ostolaskut, PL 401,
87070 Kainuu

Sähköposti:
etunimi.sukunimi@kainuu.fi

Y-tunnus: 2496992-4

Pankki:
Iban: FI17 8119 9710 0090 04
BIC: DABAFIHH
OVT-tunnus: 003724969924

Kainuun liitto

Uuden yksityistielain voimaan tullessa on tarkoitus lakkauttaa kuntien tielautakunnat, joiden tehtävät ovat jakaantuneet sisältönsä mukaan toimitustehtäviin ja muutoksenhakutehtäviin. Lakiesityksen mukaan tielautakuntien tehtäviä hoitaisivat toimitustehtävien osalta Maanmittauslaitos ja muutoksenhakutehtävien osalta maaoikeutena toimivat käräjäoikeudet. Nykykäytännön mukaan tiekunnan jäsen on voinut tehdä moitekanteen tiekunnan päätöksestä kunnan tielautakunnalle. Lakiesityksessä esitetty järjestely, jossa tuomioistuin toimii alkuvaiheen muutoksenhakuviranomaisena, saattaa vaikeuttaa vastuunottoa ja päätöksentekoa tiekunnissa sekä samalla nostaa muutoksenhaun kynnystä ja kustannuksia. Vaihtoehtoisena ratkaisuna tulisi tutkia mahdollisuutta käsitellä valitukset Maanmittauslaitoksessa tai maakuntiin perustettavissa tielautakunnissa tai vastaavissa hallintoelimissä. Valmisteluaineistosta käy ilmi, että useissa lakiluonnosta koskevissa lausunnoissa on esitetty kuntien tielautakuntien korvaamista maakunnallisilla tielautakunnilla. Mainittu esitys on sivuutettu lain valmistelussa arvioimatta asiaan liittyviä kehittämismahdollisuuksia.

Yksityisteiden valtionavustustehtävät ovat siirtymässä maakuntauudistuksen yhteydessä maakuntien lakisääteisiksi tehtäviksi. Valtion määrärahat tehtävää varten on tarkoitus jakaa maakunnille erillisrahoituksena. Kainuun liitto pitää tärkeänä selkeiden ja oikeudenmukaisten kriteerien määrittämistä sille, millä perusteella avustusmääräraha maakuntien kesken jaetaan. Määrärahan riittävyyden arviointi valtuustokausittain on tarkoituksenmukaista ja voisi samalla olla osa maakunnallisten liikennestrategioiden seurantaa ja toteuttamista.

Maakuntauudistuksen myötä maakuntien vastuulle tulevat kuulumaan yksityisteiden valtionavustustehtävien ohella mm. tienpitoon ja liikennestrategioiden laadintaan liittyvät tehtävät. Yksityistielakiesityksen jatkovalmistelussa tulee turvata mahdollisuus edellä mainittujen tehtävien tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen maakuntakohtaisina kokonaisuuksina.

Kainuun liitto

Hannu Heikkinen
vs. maakuntajohtaja

Kainuun liitto

Postiosoite:
Kainuun liitto,
Kauppakatu 1,
87100 Kajaani

Laskutusosoite:
Kainuun liitto,
Ostolaskut, PL 401,
87070 Kainuu

Sähköposti:
etunimi.sukunimi@kainuu.fi

Y-tunnus: 2496992-4

Pankki:
Iban: FI17 8119 9710 0090 04
BIC: DABAFIHH
OVT-tunnus: 003724969924